روزنامه شرق

سه‌شنبه ۱ آذر ۱۳۹۰ • ۲۵ ذی‌الحجه ۱۴۳۲ • ۲۲ نوامبر ۲۰۱۱ • سال نهم

شماره پیاپی ۱۳۹۹ • شماره ۴۷۵ دوره جدید • ۲۰صفحه • ۶۰۰ تومان

گفت‌وگوی «شرق» با وزیر سابق نفت

نوذری: نفت ابزار سیاسی نیست

گروه اقتصاد: وزرای نفت پیش از سردار قاسمی، همواره بر عدم استفاده از نفت به‌عنوان ابزار سیاسی تاکید کرده‌اند. غلامحسین نوذری، وزیر سابق نفت، محسن قمصری مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت به‌عنوان نفت‌فروش فعلی ایران و اکبر ترکان، معاون اسبق وزارت نفت در گفت‌وگو با «شرق» نظرات‌شان را در این باره اعلام کرده‌اند.

صفحه ۴

دادستان تهران تشریح کرد

علت حوادث دیروز در موسسه «ایران»

فارس: عباس جعفری‌دولت‌آبادی دادستان عمومی و انقلاب تهران ضمن تشریح حوادث دیروز در موسسه مطبوعاتی ایران، نسبت به بر هم خوردن فضای آرام کشور هشدار داد. دادستان تهران دیروز گفت: در پی مصاحبه روز شنبه علی‌اکبر جوانفکر با یکی از روزنامه‌های کشور و طرح مسایل خلاف واقع و تنش‌آفرین، اطلاع حاصل شد.

صفحه ۲

هشدار وزیر نفت به غرب

■ قاسمی: اگر لازم باشد، از نفت به عنوان ابزار سیاسی استفاده می‌کنیم

صفحه ۲

نظامیان مصری ۳۵ انقلابی را کشتند

«التحریر» باز در خون

عکس: رویترز

گروه جهان، نسرین رضایی: گویا انقلاب مصر همچنان ناتمام مانده است. معترضان مصری دوباره میدان تحریر را اشغال کرده‌اند. تحریری که دیگر تنها یک میدان نیست، نمادی است از انقلاب‌های عربی. اکنون دیگر مبارکی در کار نیست اما ساختار برجای‌مانده از مبارک همچنان پابرجاست. معترضان می‌خواهند حق وتو را از ارتش بگیرند. ماجرای تحریر مصر دوباره تکرار شده است. معترضان پس از یک ساعت که از میدان بیرون رانده شده بودند با وجود خشونت ماموران امنیتی مصر برای بیرون راندن آنها از میدان، باز هم به تحریر بازگشتند. نظامیان از ضربه زدن به سرهای معترضان با باتوم هم ابایی نداشتند. مردم می‌گویند که حکومت نظامی نمی‌خواهند. آنها به «ادامه حکومت شورای نظامی» اعتراض دارند. شهروندان معترض مصری خواهان کنار رفتن دولت موقت نظامی و شتاب گرفتن روند گذار به دموکراسی هستند. گزارش‌ها حاکی از کشته شدن دست‌کم ۳۵نفر در جریان اعتراض‌های روز دوشنبه بوده است. همچنین گفته شده که در روز شنبه هم دو نفر از معترضان کشته شده‌اند. مقام‌های بیمارستانی هم می‌گویند که ۹۰۰ نفر هم در جریان این اعتراض‌ها مجروح شده‌اند که ۴۰ نفر از آنها از ماموران امنیتی بوده‌اند. از شهرهای اسکندریه، سوئز و اسوان هم خبر می‌رسد که اعتراض‌هایی در آن نقاط به وقوع پیوسته است. معترضان می‌گویند که آنها از این واهمه دارند که نظامیان بخواهند بر قدرت چنگ بیندازند. معترضان از روز شنبه در میدان تحریر تجمع کردند. آنها برای شروع روز دوم اعتراض‌ها به سوی وزارت کشور مصر سنگ‌اندازی کردند. ماموران هم در جواب، گاز اشک‌آور به سوی معترضان شلیک کردند و بعد هم ابتدای خیابانی که به وزارت کشور منتهی می‌شد را بستند. ماموران چند نفربر زرهی را هم به محل آوردند. سربازان و نیروهای پلیس هم به محل ریختند و با زدن معترضان و خراب کردن اردوی آنها سعی در متفرق کردن آنها کردند. اعتراض‌ها در مصر یک هفته پیش از انتخابات پارلمانی مصر جرقه زده شده است. در هفته‌های اخیر، گروه‌های اسلام‌گرا و جوانان مصری به پیش‌نویس قانون اساسی جدید مصر اعتراض کردند. آنها می‌گویند که با این قانون اساسی، حتی پس از روی کار آمدن یک دولت غیرنظامی، باز هم نظامیان در قدرت خواهند بود. در پیش‌نویس قانون اساسی جدید مصر نظامیان زیردست دولت‌های غیرنظامی نخواهند بود و بودجه آنها هم جداست. معترضان چند باری سعی کرده بودند که به میدان تحریر بروند اما هربار، ماموران آنها را از آنجا دور کردند اما از روز شنبه توانستند در میدان اصلی قاهره خودشان را جاگیر کنند. خشونت‌ها در حالی اوج می‌گیرد که قرار است یک هفته دیگر نخستین انتخابات آزاد پارلمانی پس از چند دهه دیکتاتوری در مصر برگزار شود. ناظران ابراز نگرانی می‌کنند که ناآرامی‌های اخیر مانع برگزاری شایسته انتخابات شود. قرار است پارلمان جدید مصر زمینه برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری را در ماه‌های پایانی سال ۲۰۱۲ و ابتدای ۲۰۱۳ میلادی فراهم کند. شورای‌عالی نظامی قصد دارد تا آن زمان از قدرت کناره‌گیری نکند. ارتش مصر در جریان مبارزات ضد حسنی مبارک جانب معترضان را گرفت و از حمله نظامی به میدان تحریر خودداری کرد. بر همین اساس سرکوب تظاهرکنندگان در همین میدان باعث نگرانی ناظران از اوضاع آینده مصر شده است. شاید این بار جایگاه پلیس با نظامیان در مصر جابه‌جا شده است. در دوران حسنی مبارک، نیروهای پلیس در نقش سرکوبگر ظاهر شدند و تحریر را به صحنه انقلاب بدل کردند. اما این بار حادثه این میدان سمبلیک با حضور پررنگ نظامیان تکرار شده است. برخورد تند نظامیان با معترضان خود حاکی از این جابه‌جایی است. معترضان نمی‌خواهند نظامیان در عرصه قدرت کامل در کشور باشند.

نکته

مردم می‌گویند که حکومت نظامی نمی‌خواهند. آنها به «ادامه حکومت شورای نظامی» اعتراض دارند. شهروندان معترض مصری خواهان کنار رفتن دولت موقت نظامی و شتاب گرفتن روند گذار به دموکراسی هستند

گروه سیاسی: جمعیت فداییان اسلام پس از سه دهه سکوت مجددا به عرصه سیاست کشور بازگشت. این گروه در شرایطی پس از سال‌های طولانی انفعال و انزوا دوباره اعلام موجودیت کرده که روزشمار انتخابات اسفندماه مجلس نهم آغاز شده اما با این وجود از سوی این جمعیت تاکید شده که فعالیت مجدد آنها انتخاباتی نیست بلکه قصد دارد درباره «تفکر انحرافی» و «بیداری اسلامی» روشنگری کند و در این راستا به جریانی که انحرافی نامیده می‌شود، پیام داده شده که زمانی به کسروی‌ها هشدار دادیم و اکنون به این جریان هشدار می‌دهیم. چنانچه از یک‌سو سید مهدی طباطبایی، عضو هیات موسس فداییان اسلام درباره «مطالبی که در این چند سال درباره امام زمان (عج) مطرح می‌شود، قابل قبول نیست، بر این اساس ما برای روشنگری مردم آمده‌ایم تا این اقدامات را برای مردم تبیین کنیم.» و از سوی دیگر محمدمهدی عبدخدایی، دبیرکل و سخنگوی این جمعیت اصولگرا اعلام کرد: «این گروه با برنامه مقابله با جریان انحرافی به میدان آمده است.» جمعیت فداییان اسلام گروهی بودند که در اردیبهشت ۱۳۲۴ با رد اندیشه‌های کسروی و با رهبری نواب‌صفوی شروع به فعالیت کردند و برای رسیدن به هدف خود یعنی برپایی حکومت اسلامی و اجرای احکام اسلام به اقداماتی از جمله ترور کسروی، هژیر، رزم‌آرا و... دست زدند. نواب‌صفوی پس از ترور ناموفق حسین علاء از مدیران رژیم پهلوی دستگیر و به اعدام و حبس محکوم شد. بعد از شهادت رهبر فداییان اسلام، آنها مدتی سکوت اختیار کردند و بعد از چند سال در دهه ۴۰ از نهضت امام خمینی حمایت و زمینه ظهور هیات موتلفه اسلامی را فراهم کردند و حسنعلی منصور را که عامل کاپیتولاسیون در ایران و تبعید امام خمینی بود، ترور کردند. طرفداران جمعیت فداییان اسلام پس از پیروزی انقلاب اسلامی مجددا اعلام موجودیت کردند اما بنا بر دلایلی، دیگر فعالیت‌های خود را ادامه ندادند. این انفعال ادامه داشت تا اینکه پس از بروز قتل‌های زنجیره‌ای در سال ۱۳۷۷ نام این تشکل باز هم بر سر زبان‌ها افتاد، چرا که گروهی به نام فداییان اسلام وقوع این قتل‌ها را به گردن گرفتند. اما با این وجود محمدمهدی عبدخدایی، دبیرکل این جمعیت معرفی دخالت این گروه در این قتل‌ها را به شدت رد و آن را محکوم کرد. پس از آن دیگر فداییان اسلام نقش فعالی را در عرصه سیاسی کشور ایفا نکردند و تنها محمدمهدی عبدخدایی هر از چندی با رسانه‌ها به گفت‌وگو می‌نشست و به تشریح عملکرد جمعیت فداییان اسلام می‌پرداخت. چنانچه وی چندی پیش در گفت‌وگویی با «شرق» از گذشته خود دفاع کرد اما باورش این بود که الان دیگر خشونت پاسخگو نیست و باید راه دیگر جست. حالا همزمان با تغییر فضای سیاسی کشور، جمعیت فداییان اسلام اولین نشست خبری خود را به منظور تشریح دلایل بازگشت به عرصه سیاسی کشور و اعلام مواضع این تشکل درخصوص مهم‌ترین مسایل داخلی و بین‌المللی روز گذشته برگزار کرد. در این نشست خبری، محمدمهدی عبدخدایی و سیدمهدی طباطبایی به نمایندگی از اعضای هیات موسس به سوالات اصحاب رسانه پاسخ گفتند. حجت‌الاسلام سیدمهدی طباطبایی، عضو هیات موسس جمعیت فداییان اسلام در ابتدا به ذکر سابقه این جمعیت پرداخت و در این راستا اظهار داشت: نیروهای خودجوش، خداشناس و مومن در جمعیت فداییان اسلام حضور داشتند و در ادوار گذشته در جهت تحقق حکومت اسلامی فعالیت می‌کردند و پس از پیروزی انقلاب اسلامی با حضور رهبری امام خمینی(ره) فعالیت‌های خود را کم کردند، چرا که بر این باور بودند که اهداف فداییان اسلام از سوی بنیان‌گذار کبیر انقلاب اسلامی دنبال می‌شود. او سپس با طرح این پرسش که چه شده است که امروز، جمعیت فداییان اسلام بار دیگر در صحنه سیاسی کشور حضور یافته، با بیان اینکه در حال حاضر مطالبی از سوی سیاستمداران مطرح می‌شود که به صلاح جامعه نیست، اظهار داشت: از سوی دیگر مطالبی در خصوص عافیت‌طلبی گذشتگان بیان می‌شود به همین جهت باید در پاسخ به این مواضع بگویم که جمعیت فداییان اسلام عافیت‌طلب نبوده و نیست. عافیت‌طلب کسانی هستند که گذشتگان را نادیده می‌گیرند و آنها را متهم به عافیت‌طلبی می‌کنند. پس از این توضیحات وی تاکید کرد: این جمعیت با توجه به برخوردهایی که از سوی عده‌ای صورت گرفت، بنا را بر فعالیت‌های مجدد خود قرار داد تا گفتمان واقعی انقلاب را برای مردم تبیین و تشریح کند.

نکته

فداییان اسلام همان‌گونه که به امثال کسروی‌ها هشدار داد، به جریان انحرافی هشدار می‌دهد فرزندان اسلام آنچنان سیلی به شما می‌زنند که تاریخ فراموش نکند و با تمام توان جلو این انحراف خواهند ایستاد

بیانیه رسمی جمعیت به «گروه‌های انحرافی» هشدار داد

بازگشت فداییان اسلام

ادامه در صفحه ۲

موسیقی

لینچ: متاسفم برنامه سفرم به ایران به هم خورد

■ گفت‌وگوی «شرق» با دیوید لینچ به‌بهانه انتشار آلبوم جدیدش

صفحه ۹

تیترها

با رایزنی مقامات دولتی

اجرای حکم بازداشت جوانفکر متوقف شد

صفحه ۲

بیانیه رسمی جمعیت به «گروه‌های انحرافی» هشدار داد

بازگشت فداییان اسلام

همین صفحه

در صفحات

هر ایرانی، ۱۰ بشکه نفت
کارتون جمال رحمتی /صفحه آخر

به زنان جنگ ادای دین کردم
گفت‌وگو با قطب‌الدین صادقی /صفحه ۱۱

خاطرات بهداشتی
جهانگیر هدایت /صفحه آخر

سرمایه‌داری می‌ماند، اما بی‌رمق
گفت‌وگو با رئیس‌دانا /صفحه ۵

حرف اول

نفت «سلاح» نیست

رضا زندی

نفت سلاح نیست «آقای وزیر»! نفت استراتژیک‌ترین کالای ایران است. ایران دومین تولیدکننده اوپک است و همواره سعی کرده نقش یک عرضه‌کننده مطمئن را در بازار انرژی بازی کند؛ این را حتی در دوره جنگ تحمیلی اثبات کرده است. زمانی که نفت‌کش‌ها را می‌زدند اما صادرات نفت ایران قطع نمی‌شد. حالا اما در زمان صلح، وزیر نفت گفته است که در صورت لزوم از نفت به عنوان ابزار سیاسی استفاده خواهد کرد.

۱- وزیر نفت ایران تا یک‌ماه دیگر رییس اوپک است. اوپک بارها تاکید کرده است که یک سازمان اقتصادی است و سیاسی‌بازی نمی‌کند. اظهارات رستم قاسمی که بازتاب وسیعی هم در رسانه‌های دنیا داشته است، موقعیت ایران را در اوپک که نمی‌خواهد سیاسی جلوه کند، تضعیف می‌کند.

۲- امنیت عرضه برای مشتریان نفت بسیار مهم است. اگر مشتریان احساس کنند که ایران ممکن است زمانی از توقف نفتش به عنوان یک ابزار فشار سیاسی استفاده کند آیا به دنبال تغییر منبع انرژی‌شان نخواهند رفت؟ وقتی سهم بازار نفت ایران گرفته شود دیگر به راحتی نمی‌توان آن را برگرداند و این یعنی نفت کمتری از ایران به فروش می‌رود و منابع مالی کمتری حاصل می‌شود. وانگهی، کاهش وابستگی کشورها به نفت ایران بر امنیت ملی هم تاثیر منفی می‌گذارد.

۳- در زمانی که غرب دنبال تحریم نفتی ایران است، نباید خودمان را به حاشیه میدان رقابت برانیم. بی‌اعتمادی به ایفای نقش بین‌المللی توسط ایران آن هم در عرضه نفت، سم مهلک است.

۴- اقتصاد ایران به شدت تشنه پول است. در دوره‌ای که پول یارانه‌ها به مردم پرداخت می‌شود و پروژه‌های عمرانی با کسری منابع مالی مواجه است، هیچ خطری نباید فروش نفت ایران را تهدید کند، چه برسد به اینکه رستم قاسمی خود از احتمال استفاده از نفت به عنوان ابزار سیاسی و توقف آن خبر دهد، حتی اگر احتمال آن را بسیار ضعیف بداند.

۵- همه تولیدکنندگان نفت، بازی سیاسی خودشان را دارند، اما هیچ‌وقت آن را به زبان نمی‌آورند؛ پس لزومی ندارد مقام نفتی چنین موضعی اتخاذ کند. ایران می‌تواند همه گزینه‌هایش را برای تامین منافع‌اش مرتب کند اما نباید فراموش کند که منافع معمولا با تعامل سازنده حاصل می‌شود.

سرمقاله

نگرانی از مهندسی آرای مردم مصر

حجت‌الله جودکی*

قرار است روز هفتم آذر مردم مصر برای انتخاب نمایندگان مجلس این کشور به پای صندوق‌های رای بروند. اما نگرانی از مهندسی آرای مردم و تحکیم سلطه نظامیان، یک‌بار دیگر تمامی احزاب و مردم این کشور را به خیابان‌ها کشانید. طی چند روز گذشته، شهرهای مصر شاهد صحنه‌های دوران انقلاب مصر بود. در درگیری‌های اخیر بیش از ۳۵نفر کشته و بالغ بر دوهزار نفر مجروح شدند. اگرچه طرفین درگیری اخیر همدیگر را به خویشتن‌داری و صبر و حوصله فرا می‌خوانند، اما بیانیه‌های ایشان مملو از اتهاماتی است که به یکدیگر وارد می‌کنند. شاید بتوان ریشه درگیری فعلی را این‌گونه بیان کرد: نظامیان فعلا از سوی همه مردم هدف قرار گرفته‌اند. مردم و احزاب (تقریبا همه احزاب، اعم از لیبرال، چپ، ملی، اسلامی و...) نظامیان را متهم می‌کنند که در پی تحکیم سلطه خودشان هستند و قرار نیست که حکومت را به غیرنظامیان واگذار کنند. آنان بر این باورند که نظامیان با مهندسی آرای مردم، مجلسی خود خواسته و همراه با سلیقه ایشان تشکیل خواهند داد. البته با انتخابات و با شیوه‌های دموکراتیک!؟ نگرانی مردم و احزاب بی‌راه نیست، زیرا می‌پندارند که نظامیان با انتخابات یک‌بار مصرف موفق شوند، همسویان خود را به مجلس بفرستند و بعد از آن کارهای خود را از راه‌های کاملا قانونی پیش ببرند. به‌ویژه که اخیرا شورای نظامی حاکم اعلام کرده که در آینده حق وتو خواهد داشت و مجلسین مصر حق نظارت بر شورای نظامی حاکم را ندارند و نیز بودجه سری ایشان خارج از چارچوب قانونی خواهد بود. همچنین رفتار نظامیان طی چند ماه گذشته ثابت کرده که این شورا نمره قبولی از سوی مردم را کسب نکرده است. نمونه آن ایجاد درگیری میان اقباط و مسلمانان، عدم بی‌طرفی در برگزاری دادگاه مبارک و سردمداران رژیم سابق، عمل کردن به قانون فوق‌العاده نظامی و سپردن انقلابیون به دادگاه‌های نظامی و درعوض محاکمه سردمداران رژیم مبارک در دادگاه‌های عادی، همکاری با اسراییلی‌ها برای نجات اعضای سفارت اسراییل در قاهره و... . مردم در شعارهایی که در میدان التحریر و در شهرهای اسکندریه، سوئز، اسوان و... سر دادند، خواستار سرنگونی مشیر طنطاوی رییس ستاد ارتش و نیز برکناری دولت موقت عصام شرف و روی کار آمدن دولت نجات ملی شدند. آنان دولت فعلی را متهم کردند که همسو با نظامیان حرکت می‌کند. دستگیری و سرکوب مردم در میدان التحریر و دیگر شهرهای مصر توسط نظامیان و جمع شدن مجدد مردم در میدان‌ها و ازسرگیری اعتراضات، نظامیان را با مشکل اساسی روبه‌رو کرده است. اخوان‌المسلمین مصر اعلام کرده که سرکوب اعتراض‌کنندگان «گناه» است و به تعویق انداختن انتخابات در مصر به‌مثابه کودتا علیه انقلاب محسوب می‌شود. از سوی دیگر و با وجود این درگیری‌های خیابانی، شهرهای مصر از چندی پیش حالت انتخاباتی به خود گرفته و تبلیغات نامزدهای مختلف در همه جا به چشم می‌خورد. تحلیل‌گران مسایل مصر از هم‌اکنون پیش‌بینی می‌کنند که شانس نمایندگان زن در انتخابات اخیر به‌شدت پایین است، به‌ویژه که برخی از اسلام‌گرایان فقط برای خالی نبودن عریضه نام برخی از زنان را در فهرست انتخاباتی خود گنجانده‌اند. طرفه اینکه حزب تندروی سلفی النور در مصر چاپ تصویر زنان را در تبلیغات انتخاباتی ممنوع کرده و به جای عکس خانم نامزد انتخابات، عکس یک گل یا تصویر همسر او را بالای نام او چاپ کرده‌اند که نوآوری جدیدی به حساب می‌آید. البته این نوع رفتار اسلام‌گرایان تندرو باعث عکس‌العمل فمینیست‌های افراطی شد و در چند روز گذشته یکی از ایشان عکس لخت خود و دوست پسرش را همراه با برخی طرح‌های تحریک‌آمیز در وبلاگش گذاشت و بلافاصله باعث به راه انداختن جنجال جدیدی در میان مردم شد. برخی به تقلید از او پرداختند و اسلام‌گرایان تندرو هم آن را بهانه قرار داده و اعلام کردند که انقلابیون مصری که نظام را ساقط کردند، در پی چنین اهدافی هستند.

ادامه در صفحه ۶